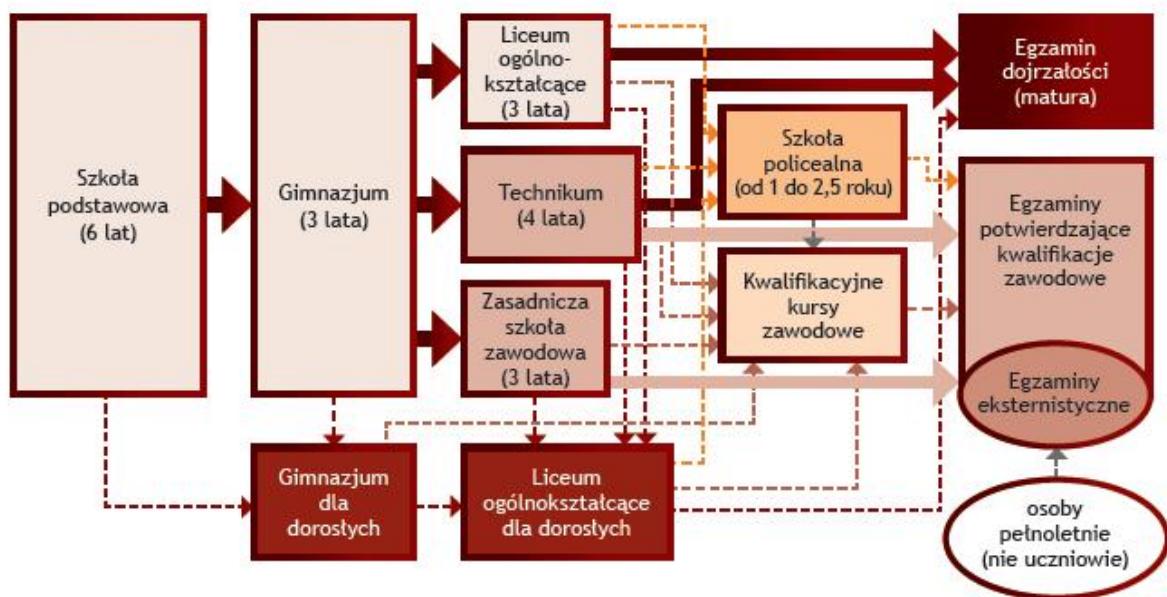




# Co dalej, gimnazjalisto?

Z dniem 1 września 2012 roku w szkołach ponadgimnazjalnych weszło w życie Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Celem wprowadzenia zmian jest m.in. poprawa efektów kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniającego się rynku pracy.

Obowiązujące zmiany dotyczą kształcenia zawodowego (technikum, zasadnicza szkoła zawodowa, kwalifikacyjne kursy zawodowe) i ogólnego (liceum ogólnokształcące).



Opracowanie J. Ksieniewicz

Rysunek 1. Struktura szkolnictwa w Polsce (w: Druczak K., *Jak pomóc rozwijać skrzydła? Broszura dla rodziców uczniów gimnazjum*, KOWEZIU Warszawa 2013, s. 32 za:

[www.ksztaleniemodulowe.koweziu.edu.pl](http://www.ksztaleniemodulowe.koweziu.edu.pl)

## Absolwent gimnazjum ma do wyboru trzy typy szkół ponadgimnazjalnych:

- 1) liceum ogólnokształcące (kształcenie ogólne),
- 2) technikum (kształcenie zawodowe),
- 3) zasadnicza szkoła zawodowa (kształcenie zawodowe).

## **Liceum ogólnokształcące (LO)**

Nauka w liceum ogólnokształcącym trwa **3 lata**. Ukończenie liceum ogólnokształcącego **nie daje** żadnych kwalifikacji zawodowych jego absolwentom, ale umożliwia zdobycie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, który jest przepustką do ubiegania się o status studenta na uczelniach wyższych. Absolwenci zaś z wykształceniem średnim, lecz bez zdanego egzaminu

maturalnego, mogą podjąć naukę w szkołach policealnych bądź na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Nauka w liceum ogólnokształcącym w klasie pierwszej jest kontynuacją edukacji rozpoczętej w gimnazjum. Wszystkie przedmioty są na poziomie podstawowym. W klasie drugiej i trzeciej wszyscy uczniowie nadal uczą się języka polskiego, matematyki, dwóch języków obcych oraz obowiązkowo uczęszczają na zajęcia z wychowania fizycznego. Po ukończeniu klasy pierwszej muszą zdecydować, których przedmiotów będą uczyć się w zakresie rozszerzonym (**od 2 do 4 przedmiotów** spośród proponowanych przez szkołę i które są ujęte w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym). Jednym z tych przedmiotów musi być historia, geografia, biologia, chemia lub fizyka.

Uczeń, który nie będzie realizował w zakresie rozszerzonym historii, będzie zobowiązany realizować przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*, zaś jeżeli nie wybierze on biologii, chemii, fizyki czy geografii na poziomie rozszerzonym wtedy będzie realizował przedmiot uzupełniający *przyroda*. Zgodnie z nową podstawą programową w liceum ogólnokształcącym przedmioty obowiązkowe mogą być nauczane w zakresie podstawowym lub rozszerzonym.

– przedmioty tylko **w zakresie podstawowym**: wiedza o kulturze, podstawy przedsiębiorczości, wychowanie fizyczne, edukacja dla bezpieczeństwa (w miejsce przysposobienia obronnego), wychowanie do życia w rodzinie;

– przedmioty **w zakresie podstawowym i rozszerzonym**: język polski, język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej lub etnicznej, język regionalny, matematyka, historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka, informatyka (zamiast technologii informacyjnej);

– przedmioty **w zakresie rozszerzonym**: historia muzyki, historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna, filozofia.

Uczniowie, którzy wybiorą mniej przedmiotów rozszerzonych obowiązkowo będą uczęszczać na zajęcia uzupełniające, np. na ekonomię w praktyce czy zajęcia artystyczne. Ponadto szkoły same mogą zaproponować swoim uczniom inne zajęcia, które są zgodne z ich programami.

Przy wyborze profilu klasy ważne jest, aby absolwent gimnazjum zorientował się, jakie są wymagane przedmioty na maturze, aby dostać się na wymarzony kierunek studiów, np. jeśli uczeń chce zostać prawnikiem dobrym wyborem powinna okazać się klasa o profilu humanistycznym bądź prawniczym.

## Technikum

Nauka w technikum trwa **4 lata**. Uczeń, który zdecyduje się na ten typ szkoły ponadgimnazjalnej – wybiera zawód (np. technik informatyk, technik analityk, technik elektryk), w którym zdobywa kwalifikacje (tytuł zawodowy: technik) i wykształcenie średnie wraz z maturą.

Absolwent technikum ma wiele możliwości dalszego rozwoju – wybór zależy od samego absolwenta oraz jego potrzeb i możliwości. Są to:

- nauka na studiach wyższych (kierunki mogą być tematycznie powiązane z wyuczonym w technikum zawodzie bądź całkiem inne),
- praca w wyuczonym zawodzie,
- połączenie pracy ze studiami (w trybie niestacjonarnym),
- zdobywanie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych, jak i również w szkole policealnej.

W technikum, zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 07.02.2012 r., realizowane jest kształcenie ogólne w takim samym zakresie jak w liceum ogólnokształcącym (realizacja przedmiotów ogólnokształcących odbywa się w zakresie podstawowym i rozszerzonym).

Podczas nauki w technikum uczeń zobowiązany jest do wyboru **dwóch przedmiotów**, które są ujęte w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym i są związane z kształceniem w danym zawodzie. Jednym z tych przedmiotów musi być: matematyka, biologia, geografia, fizyka lub chemia (w zdecydowanej większości przypadków uczniowie będą realizować przedmiot uzupełniający historia i społeczeństwo). Uczeń, który realizuje przedmioty historia i jeden z wymienionych: geografia, biologia, chemia lub fizyka, uczęszcza na przedmiot uzupełniający – ekonomia w praktyce, zaś uczeń, który zdecydował się realizować historię i matematykę na poziomie rozszerzonym będzie uczył się przyrody, jako przedmiotu uzupełniającego.

Podczas 4-letniej nauki w technikum uczeń odbywa praktyki zawodowe w wymiarze od 4 do 8 tygodni – w zależności od zapisu w podstawie programowej dla danego zawodu. Praktyczna nauka zawodu odbywa się w zakładach pracy u pracodawców bądź w centrach kształcenia praktycznego.

W zawodach nauczanych w technikum (podobnie jak w zasadniczej szkole zawodowej) zostały wyodrębnione kwalifikacje. *Pojęcie kwalifikacji w zawodzie oznacza wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych/ personalnych), których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie tej kwalifikacji (Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie – Krok po kroku, Poradnik opracowany w ramach projektu Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru, KOWEŻiU, Warszawa 2013, s.5).* W trakcie nauki w technikum uczeń zdaje egzaminy zawodowe – najczęściej dwa lub trzy – wszystko zależy od liczby kwalifikacji w danym zawodzie. Aby uczeń otrzymał dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe musi on potwierdzić wszystkie kwalifikacje w zawodzie (zdać egzaminy zawodowe i otrzymać świadectwa potwierdzające dane kwalifikacje w zawodzie) i uzyskać odpowiednie wykształcenie.

## Zasadnicza szkoła zawodowa (ZSZ)

Nauka w zasadniczej szkole zawodowej trwa **3 lata**. Uczeń sam wybiera zawód, w którym chce się uczyć. Wybór tej szkoły jest odpowiedni dla uczniów, którzy chcą zdobyć konkretny zawód a następnie wejść na rynek pracy, jako wykwalifikowany pracownik. Program obejmuje przedmioty ogólnokształcące i zawodowe.

W ZSZ istotną rolę odgrywa kształcenie praktyczne – w ciągu trzech lat nauki uczeń zrealizuje ponad 60% całego czasu przeznaczonego na kształcenie zawodowe. Praktyczna nauka zawodu odbywa się w warsztatach szkolnych, u pracodawców bądź w centrach kształcenia praktycznego.

Po ukończeniu ZSZ uczeń uzyskuje dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, pod warunkiem, że zdał egzaminy potwierdzające kwalifikacje w danym zawodzie. Uzyskany dyplom umożliwia absolwentom podjęcie pracy w wyuczonym zawodzie.

Każdy zawód szkolnictwa zawodowego ma **wyodrębnione kwalifikacje** – ich liczba jest różna dla poszczególnych zawodów, np.:

- **zawody z jedną kwalifikacją:** sprzedawca, ogrodnik, cukiernik, kucharz, fryzjer, fotograf;
- **zawody z dwoma kwalifikacjami:** elektryk, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter mechatronik, mechanik maszyn i urządzeń drogowych;
- **zawód z trzema kwalifikacjami:** monter zabudowy i robót wykończeniowych.

Absolwent zasadniczej szkoły zawodowej może kontynuować naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych (już od drugiej klasy) bądź zdobywać dodatkowe kwalifikacje zawodowe poprzez udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Warto pamiętać, że ukończenie ZSZ nie zamyka drogi do kontynuacji nauki na studiach wyższych.

### **Źródła informacji o szkołach ponadgimnazjalnych:**

- strony internetowe szkół ponadgimnazjalnych, którymi jest zainteresowany uczeń,
- rodzina, znajomi,
- nauczyciele,
- doradcy zawodowi zatrudnieni w szkołach, instytucjach państwowych,
- tzw. poczta pantoflowa,
- spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych,
- rankingi szkół ponadgimnazjalnych,
- akcje promocyjne szkół („Dni Otwarte”, „Targi Edukacji”),
- informatory, ulotki, broszury,
- media, prasa lokalna,
- strona kuratorium oświaty z danego województwa.

Źródło: [www.edukator.koweziu.edu.pl](http://www.edukator.koweziu.edu.pl)